

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-6>

УДК 336.227.2.025

Тищенко Вікторія Федорівна

доктор економічних наук,
завідувач кафедри міжнародної торгівлі,
митної справи та фінансових технологій,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5924-2061>

Найденко Олексій Євгенович

кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародної торгівлі,
митної справи та фінансових технологій,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0638-3965>

Ачкасова Світлана Анатоліївна

кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародної торгівлі,
митної справи та фінансових технологій,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7233-0189>

Viktoriia Tyschenko, Oleksii Naidenko, Svitlana Achkasova

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

МИТНІ РИЗИКИ У ТРАНСФЕРТНОМУ ЦІНОУТВОРЕННІ**CUSTOMS RISKS IN TRANSFER PRICING**

Анотація. Діяльність суб'єктів господарювання пов'язана із багатьма ризиками, одними із яких є митні ризики, спричинені існуючими правилами трансфертного ціноутворення. В процесі дослідження доведено, що трансфертне ціноутворення є важливим елементом контролю за операціями з нерезидентами. Встановлено, що існує різний підхід в нормативно-правових актах до визначення переліку країн, які відносяться до офшорних зон та мають бути об'єктом контролю в процесі трансфертного ціноутворення. Окреслено проблему попереднього узгодження цін у контрольованій операції залежно від видів суб'єктів господарювання. Доведена хибність законодавчої норми щодо перевірок контрольованих операцій. Окреслено проблему значної фінансової відповідальності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності за порушення в сфері трансфертного ціноутворення. Узагальнено митні ризики, виникнення яких спричинено існуючими правилами трансфертного ціноутворення. Запропоновано напрями зменшення впливу правил трансфертного ціноутворення на суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в процесі здійснення митних процедур.

Ключові слова: мито, митна вартість, митні ризики, трансфертне ціноутворення, контрольовані операції, звіт про контрольовані операції, принцип «втягнутої руки».

Summary. The activities of business entities are associated with many risks, one of which is customs risks caused by the existing transfer pricing rules. Foreign economic entities conducting operations with non-residents are forced to take into account the “arm’s length” principle and carefully approach the selection of counterparties with whom foreign trade agreements will be concluded, since this can directly affect the price of the transaction, the customs value during customs clearance and the amount of customs payments that will be paid after drawing up a customs declaration. The study has proven that transfer pricing is an important element of control over operations with non-residents and profits received as a result of such operations. The transfer pricing rules implemented by Ukraine are primarily aimed at preventing tax evasion when conducting operations with related parties. It is established that there is a different approach in regulatory legal acts to determining the list of countries that belong to offshore zones and should be the object of control in the process of transfer pricing. The problem of preliminary agreement on prices in a controlled transaction is outlined, which consists in discrimination of small and medium-sized enterprises

in the application of such a procedure. The error of the legislative norm on inspections of controlled transactions is proven, since the process of tax control provides only for unscheduled inspections, which do not differentiate foreign economic activity entities based on the submission or non-submission of a report on controlled transactions. The problem of significant financial liability of foreign economic activity entities for violations in the field of transfer pricing is outlined, the amount of which is significantly greater than the amount of criminal liability for tax evasion. The customs risks, the occurrence of which is caused by the existing transfer pricing rules, are summarized. Directions for reducing the impact of transfer pricing rules on foreign economic activity entities in the process of implementing customs procedures are proposed, which should prevent the occurrence of customs risks.

Keywords: customs duty, customs value, customs risks, transfer pricing, controlled operations, controlled operations report, arm's length principle.

Постановка проблеми. Мито є одним непрямих платежів, що включається до ціни товару та впливає на його митну вартість в процесі здійснення ЗЕД. При цьому митна вартість буде відрізнятися від фактурної вартості на суму платежів, що суб'єкт ЗЕД буде сплачувати на митниці під час митного оформлення. Під час перетину кордону митні органи мають перевіряти не тільки правильність оформлення митної декларації, визначення митної вартості на основі одного з шістьох врегульованих методів, але й дотримання суб'єктом ЗЕД правил трансфертного ціноутворення під час визначення ціни в контрольованих операціях. Здійснення суб'єктом ЗЕД контрольованої операції може спричинити виникнення митних ризиків під час розрахунку митної вартості, оскільки не всі суб'єкти ЗЕД сумлінно дотримуються вимог статті 39 Податкового кодексу України та не визначають відповідність ціни у власній операції принципу «втягнутої руки». Це призводить до необхідності коригування митної вартості товару, і, як наслідок, коригування податкових зобов'язань суб'єкта ЗЕД.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання трансфертного ціноутворення та митних ризиків були у центрі уваги багатьох науковців.

Так Л. Федоришина у своїй роботі [1] узагальнила підходи до класифікації митних ризиків. Але при цьому не приділила уваги питанням трансфертного ціноутворення.

О. Подра та Н. Петришин [2] зосередили увагу на особливостях управління ризиками в митній сфері на рівні суб'єктів господарювання. Автори акцентували увагу на питаннях митного оформлення та митної вартості, без врахування аспектів формування ціни у ЗЕД.

С. Томашков та Ю. Огерчук [3] здійснили оцінювання ризиків у ЗЕД на корпоративному рівні та застосували експертні методи оцінювання впливу ризиків на ЗЕД суб'єктів господарювання.

С. Травінська та інші [4] наголошували на впливі трансфертного ціноутворення на виникнення ризиків у податковій системі, зокрема ризику ухилення від оподаткування.

А от в роботі І. Приймак та інших [5] зроблено спробу пов'язати проблеми узгодження митної вартості та трансфертного ціноутворення. Зокрема зроблено зіставлення методів трансферт-

ного ціноутворення та методів визначення митної вартості.

І. Корінь у своєму дослідженні [6] розглянув питання впливу трансфертного ціноутворення на економічні процеси в державі.

Цікавим є дослідження індикаторів ризиків трансфертного ціноутворення, які в своїй статті визначив Кругляк В. [7]. Такі індикатори мають сприяти зменшенню ухилення від оподаткування в ЗЕД.

Також ризикоорієнтований підхід в трансфертному ціноутворенні досліджували В. Красівський та О. Муравський [8], а також Скорик М. та Мискін Ю. [9]. Автори узагальнили ризики трансфертного ціноутворення, але при цьому не вважають митні ризики такими, що впливають на трансфертне ціноутворення.

Тож, автори здебільшого розглядали митні ризики та трансфертне ціноутворення без дослідження їх взаємозв'язку. Автори вважають, що для підприємств, що здійснюють ЗЕД існує тісний зв'язок між трансфертним ціноутворенням та митними ризиками, що можуть бути спричинені необхідністю дотримання принципу «втягнутої руки».

Мета статті. Обґрунтування взаємозв'язку митних ризиків та трансфертного ціноутворення та розробка рекомендацій щодо вирішення проблемних аспектів, які виникають у суб'єктів ЗЕД під час дотримання принципу «втягнутої руки».

Виклад основного матеріалу дослідження. Імплементация Україною правил трансфертного ціноутворення в першу чергу було спрямовано для недопущення відмивання доходів та ухилення від оподаткування завдяки різноманітним схемам. Зміни до податкового законодавства України, які набули чинності в 2015 році, змінили вимоги до суб'єктів ЗЕД щодо встановлення ціни в операціях ЗЕД. До цього в Україні існували правила звичайної ціни, що стосувалися операцій в середині країни. Регламентация правил трансфертного ціноутворення призвела до того, що суб'єкти ЗЕД мали враховувати правила визначення ціни та встановлювати її таким чином, щоб вона відповідала принципу «втягнутої руки».

Тобто, суб'єкти ЗЕД під час формування фактурної вартості товару мали враховувати не тільки умови постачання товарів Інкотермс (сфери

відповідальності продавця та покупця), але й враховувати контрагентів, з якими була укладена угода ЗЕД (наскільки контрагенти відносилися до пов'язаних осіб), а також країни-походження контрагентів.

Постанова Кабінету Міністрів України № 1045 [10] регламентує перелік держав, що віднесено до переліку офшорних зон або до переліку держав, які не забезпечують обмін податковою інформацією та з якими у Україні не укладено угоди про уникнення подвійного оподаткування.

Але якщо подивитися на перелік офшорних зон, який затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України [11], то в ньому наприклад відсутні Корейська народна демократична республіка, Ісламська Республіка Іран та Республіка Союзу М'янма. Тобто існує неоднорідний підхід під час визначення переліку держав в документах Кабінету Міністрів України.

Іншою Постановою Кабінету Міністрів України № 480 [12] затверджено Перелік організаційно-правових форм, нерезидентів, які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок). Але при цьому Міністерство фінансів України в узагальнюючих податкових консультаціях наголошує на можливості суб'єктів ЗЕД уникнути потрапляння операцій під статус контрольованих, якщо вони нададуть до податкових органів України довідку від іноземних контролюючих органів, що контрагент відповідної держави, що віднесено до Переліку № 480 є платником податку на прибуток у власній юрисдикції. Тобто, укладання угоди з контрагентом із Переліку № 480 ще не означає, що господарська операція буде вважатися контрольованою.

Податковим кодексом України [13] також встановлено кількісні критерії, відповідно до яких операції суб'єкта ЗЕД, можуть вважатися контрольованими:

- обсяг річного доходу більше 150 млн грн (без урахування непрямих податків);
- обсяг операцій з відповідним контрагентом за рік більше млн грн (без урахування непрямих податків).

Встановити відповідність контрольованої операції принципу «втягнутої руки» можна за допомогою одного із п'яти методів, передбачених Податковим кодексом України. При цьому порівнюватися може не лише неконтрольована ціна товару, але й також ціна перепродажу, надбавка до ціни, чистий прибуток або розподілений прибуток.

При цьому, як свідчить статистична інформація від Державної податкової служби [14], здебільшого в Україні для визначення дотримання принципу «втягнутої руки» застосовують метод неконтрольованої ціни та метод чистого прибутку (у сукупності більше 97 % від загальної кількості випадків застосування методів).

В процесі господарської діяльності лише тільки великі платники податків мають можливість узгодити з органами Державної податкової служби України ціну в контрольованій операції, шляхом укладання угоди, яка певною мірою буде гарантією незмінності ціни протягом часу, на який укладена така угода. При цьому суб'єкти господарювання, що відносяться до переліку середніх підприємств, позбавлені такої можливості. Хоча за нормами Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [15], чистий дохід таких підприємств має бути в межах 40 000 000 євро, що набагато більше 150 000 000 грн, визначених Податковим кодексом України. Малі підприємства в теорії можуть мати дохід до 8 млн євро на рік, що також перевищує межу у 150 000 000 грн на рік.

Також норми Податкового кодексу України не корелюються з нормами Господарського кодексу України [16], відповідно до яких річний дохід суб'єктів малого підприємництва має бути в межах 10 млн євро на рік, у суб'єктів середнього підприємництва – від 10 до 50 млн євро на рік, а для суб'єктів великого підприємництва – перевищує 50 млн євро на рік.

Тобто, незрозуміло чому малий та середній бізнес полишається права на попереднє узгодження ціни в контрольованій операції.

Іншою спірною нормою в податковому законодавстві є процедура податкового контролю контрольованих операцій. Справа в тому, що всі звіти суб'єктів ЗЕД підпадають під позапланову податкову перевірку, незалежно від їх статусу та податкової доброчесності та сумлінності. Більше того, суб'єкти ЗЕД, що не подали звіт про контрольовані операції, також підпадають під позапланову податкову перевірку контрольованих операцій. Така ситуація є неприпустимою, оскільки наслідки податкового контролю за подання та неподання звіту про контрольовані операції є однаковими.

Звертаємо увагу на значну міру фінансової відповідальності за неподання звіту про контрольовані операції. Вона становить більше 9 млн грн. При цьому найвища міра кримінальної відповідальності у вигляді штрафу за ухилення від оподаткування становить 425 000 грн.

Принцип «втягнутої руки» широко використовується багатьма митними органами як засіб оцінювання вартості товарів, імпортованих асоційованими підприємствами. Цей підхід дозволяє порівнювати таку вартість із вартістю аналогічних товарів, які закуповуються незалежними підприємствами, з урахуванням потенційного впливу особливих взаємовідносин між асоційованими сторонами.

Трансфертне ціноутворення, яке не відповідає принципу «втягнутої руки», негативно впливає

на величину податкових надходжень до бюджету. Митні органи не мають уніфікованого підходу до регулювання трансфертного ціноутворення. У низці випадків окремі митні адміністрації враховують як підвищення, так і зниження цін, здійснюючи відповідні корективи до розрахунку мита та митної вартості, якщо це виявляється доцільним.

За останні три роки спостерігалася неоднорідна динаміка прийнятих рішень митних органів щодо коригування митної вартості товарів, в тому числі з урахуванням правил трансфертного ціноутворення (табл. 1).

Таблиця 1 – Коригування митної вартості товарів

Рік	Кількість рішень, шт.	Сума додатково нарахованих митних платежів, млрд. грн.
2021	21 411	2,3
2022	13 924	1,1
2023	18 070	2,3

Джерело: складено автором за [17]

Як свідчать дані табл. 1 найбільша кількість рішень щодо коригування митної вартості була прийнята в 2021 році, але при цьому сума додаткових надходжень від митних платежів була однаковою за показниками 2023 року, коли кількість рішень про коригування митної вартості було меншим більше ніж на 3 000 рішень.

Узагальнимо митні ризики, які виникають у суб'єктів ЗЕД, внаслідок здійснення контрольованих операцій в процесі трансфертного ціноутворення. Наявність таких ризиків може призвести до зміни ціни постачання, коригування митної вартості та збільшення податкових зобов'язань.

1. Ризик не віднесення операції до переліку контрольованих. Багато суб'єктів ЗЕД стикаються з ситуацією, коли не завжди в змозі визначити необхідність віднесення операції до контрольованої. Підтвердженням цього є велика кількість запитів на отримання індивідуальної податкової консультації, що надходять до податкових органів від платників податку. В першу чергу це стосується переліку країн, з контрагентами яких проводить господарські операції. Неврахування таких операцій буде наслідком фінансових санкцій.

2. Ризик неврахування всіх цін під час визначення діапазону цін. Для визначення відповідності ціни операції принципу «витягнутої руки», суб'єкт ЗЕД має зіставити ціну у своїй господарській операції з неконтрольованими операціями. При цьому, якщо суб'єкт ЗЕД є не досвідченим, то існує велика вірогідність, що він може використати для зіставлення не всі існуючі ціни, та, відповідно невірно визначити ціновий діапазон, згідно вимог постанови Кабінету Міністрів України [18].

Це може надати митниці право відкоригувати митну вартість товару та перерахувати суму митних платежів.

3. Валютні коливання. Здійснюючі операції з нерезидентами, суб'єкти ЗЕД мають враховувати офіційний курс НБУ. При цьому ризик полягає в тому, що на дату оформлення митної декларації курс іноземної валюти може збільшитися, та автоматично створити обов'язок для суб'єкта ЗЕД щодо віднесення операції до переліку контрольованої, у разі перевищення суми операції в розмірі 10 млн грн.

4. Необхідність коригування податкових зобов'язань, що може змінити ціну постачання. Суму митних та податкових платежів включається до ціни товару. Тож коригування ціни постачання відповідно до правил трансфертного ціноутворення, автоматично створює митні ризики збільшення вартості постачання. З урахуванням умов постачання товарів Інкотермс, ці витрати можуть бути покладені як на продавця, так і на покупця.

5. Втрата контрагентів внаслідок збільшення ціни операції з урахуванням принципу «витягнутої руки». Правила трансфертного ціноутворення під час операцій в ЗЕД, стосуються як продавця, так і покупця. Тож, встановлення ціни операції нижче цінового діапазону, не буде мати наслідків для покупця, на відміну від продавця. У ситуації ж, коли сума операції буде перевищувати ціновий діапазон, негативні наслідки буде мати в першу чергу покупець. Окрім того, значне збільшення ціни операції може спонукати покупця скасувати угоду ЗЕД, оскільки збільшення витрат для нього може носити критичний характер.

Висновки. Таким чином, правила трансфертного ціноутворення становлять певні митні ризики для суб'єктів ЗЕД, оскільки останні мають постійно контролювати процеси ціноутворення, враховувати ціни у зіставних неконтрольованих операціях, постійно визначати діапазон цін, в рамках якого вони можуть укладати угоди ЗЕД без додаткових податкових наслідків.

Для зменшення впливу правил трансфертного ціноутворення на діяльність суб'єктів ЗЕД під час здійснення митних процедур пропонується:

- приведення у відповідність норм різних постанов Кабінету Міністрів України щодо переліку офшорних зон;

- надання можливості суб'єктам малого та середнього підприємництва на здійснення процедури попереднього узгодження цін в контрольованих операціях для зменшення кількості випадків коригування митної вартості та формування повного обсягу діапазону цін для зіставлення;

- диференціація видів податкових перевірок з питань трансфертного ціноутворення на: планові (для осіб, які своєчасно надали звіт про контрольовані операції) та позапланові (для осіб,

які подали звіт не своєчасно або взагалі його не подали);

– зменшення обсягів штрафних санкцій за неподання звіту про контрольовані операції, оскільки вони в декілька разів перевищують суми штрафів у вигляді кримінальної відповідальності за ухилення від оподаткування;

– формування інформаційної бази іноземних контрагентів, з якими здійснюють контрольовані операції суб'єкти ЗЕД, для зменшення часу

на проведення податкових та митних перевірок з питань трансфертного ціноутворення;

– унормування заходів координації між податковими та митними органами з питань трансфертного ціноутворення під час здійснення митними органами процедури митного оформлення;

– створення онлайн-ресурсу, на якому суб'єкти ЗЕД можуть перевірити чи відноситься їх операція до контрольованої, а у разі віднесення – перевірити діапазон зіставних цін.

Список використаних джерел:

1. Федоришина Л.М. Митні ризики: підходи до трактування та класифікації. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 3(20). С. 127–135. URL: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/20_2019/21.pdf (дата звернення: 09.01.2025).
2. Подра О.П., Петришин Н.Я. Особливості управління ризиками у митній сфері. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2022. №1(7). С. 32–39 URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/jun/28229/220373menedzhment-32-39.pdf> (дата звернення: 09.01.2025).
3. Томашков С.Б., Огерчук Ю.В. Оцінювання впливу ризиків зовнішньоекономічної діяльності. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2023. Вип. 5. № 2. С. 142–151. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2023/dec/32694/menedzhment223maket-142-151.pdf> (дата звернення: 09.01.2025).
4. Степаненко О.П., Травінська С.І., Михальська О.Л. Трансфертне ціноутворення в транснаціональних корпораціях: ризики для податкової системи України та шляхи їх мінімізації. 2024. *Економіка та суспільство*. № 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3458/3386> (дата звернення: 09.01.2025).
5. Приймак І.І., Кміть В.М., Гришишин Ю.В. Проблеми узгодження митної вартості товарів та трансфертної ціни у зовнішньоекономічних контрольованих операціях підприємств України. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2019. Т. 1. № 15. С. 15–27 URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1183/1/4125-12193-1-PB.pdf> (дата звернення: 09.01.2025).
6. Корінь І.С. Сучасний стан податкового контролю за трансфертним ціноутворенням в Україні під час воєнного стану. *Молодий вчений*. 2022. № 7 (107). С. 96–100. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5397/5290> (дата звернення: 09.01.2025).
7. Кругляк В.В. Індикатори ризиків трансфертного ціноутворення згідно з документами міжнародних організацій та шляхи їх подальшого використання. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 4. С. 59–65 URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/09/vknu-es-2021-4-11.pdf> (дата звернення: 09.01.2025).
8. Краєвський В.М., Муравський О.Ю. Ризикоорієнтований підхід в системі податкового контролю за трансфертним ціноутворенням. *Український економічний часопис*. 2023. № 1. С. 23–28. URL: <https://journals.dpu.kyiv.ua/index.php/economy/article/view/244/231> (дата звернення: 09.01.2025).
9. Скорик М.О., Мискін Ю.І. Ризикоорієнтоване управління в системі контролю трансфертного ціноутворення компанії. *Механізм регулювання економіки*. 2024. № 1 (103). С. 46–49. URL: <http://www.mer-journal.sumy.ua/index.php/journal/article/view/510/467>
10. Про затвердження переліку держав (територій), які відповідають критеріям, установленим підпунктом 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Податкового кодексу України, та визнання таким, що втратило чинність, розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 р. № 977 : Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1045 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-2017-%D0%BF#n10> (дата звернення: 09.01.2025).
11. Про віднесення держав до переліку офшорних зон : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2011 року № 143-р / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-2011-%D1%80#Text> (дата звернення: 09.01.2025).
12. Про затвердження переліку організаційно-правових форм : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 року № 480 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.01.2025).
13. Податковий кодекс України : Кодекс від 2 грудня 2010 року № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 09.01.2025).
14. Результати роботи ДПС щодо податкового контролю за трансфертним ціноутворенням (грудень 2024 року) / Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/transfertne-tsinoutvorennya-ta-mijnarodne-opodatkuвання/transfertne-tsinoutvorennya/prezentatsiyini-materiali/851139.html> (дата звернення: 09.01.2025).
15. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 09.01.2025).

16. Господарський кодекс України : Кодекс від 16 січня 2003 року № 436-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 09.01.2025).
17. Моніторинг ефективності Державної податкової служби та Державної митної служби (2023) / Інститут соціально-економічної трансформації. URL: <https://iset-ua.org/images/Monitoring-DPS-DMS-2023-final1.pdf> (дата звернення: 09.01.2025).
18. Про затвердження Порядку розрахунку діапазону цін (рентабельності) та медіани такого діапазону для цілей трансфертного ціноутворення Постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2015 року № 381 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/381-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.01.2025).

References:

1. Fedoryshyna L. M. (2019) Mytni ryzyky: pidkhody do traktuvannya ta klasyfikatsiyi [Customs risks: approaches to interpretation and classification]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnya – Eastern Europe: economics, business and management*, vol. 3 (20), pp. 127–135. Available at: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/20_2019/21.pdf (in Ukrainian)
2. Podra O. P., Petryshyn N. Ya. (2022) Osoblyvosti upravlinnya ryzykamy u mytniy sferi [Peculiarities of risk management in the customs sphere]. *Menedzhment ta pidpryyemnytstvo v Ukrayini: etapy stanovlennya ta problemy rozvytku – Management and entrepreneurship in Ukraine: stages of formation and development problems*, vol. 1(7), pp. 32–39 Available at: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/jun/28229/220373menedzhment-32-39.pdf> (in Ukrainian)
3. Tomashkov S. B., Ogerchuk Y. V. (2023) Otsynuyuvannya vplyvu ryzykiv zovnishn'oekonomichnoyi diyal'nosti [Assessment of the impact of risks of foreign economic activity]. *Menedzhment ta pidpryyemnytstvo v Ukrayini: etapy stanovlennya i problemy rozvytku – Management and entrepreneurship in Ukraine: stages of formation and development problems*, vol. 2, pp. 142–151. Available at: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2023/dec/32694/menedzhment223maket-142-151.pdf> (in Ukrainian)
4. Stepanenko O. P., Travinska S. I., Mykhalska O. L. (2024) ransfertne tsinoutvorennya v transnatsional'nykh korporatsiyakh: ryzyky dlya podatkovoyi systemy Ukrayiny ta shlyakhy yikh minimizatsiyi [Transfer pricing in transnational corporations: risks for the tax system of Ukraine and ways to minimize them]. *Ekonomika ta suspil'stvo – Economy and Society*. Vol. 59. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3458/3386> (in Ukrainian)
5. Prymak I. I., Kmit V. M., Hryshchysyn Yu. V. (2019) Problemy uz'hodzhennya mytnoyi vartosti tovariv ta transfertnoyi tsiny u zovnishn'oekonomichnykh kontrol'ovanykh operatsiyakh pidpryyemstv Ukrayiny [Problems of reconciliation of customs value of goods and transfer price in foreign economic controlled operations of Ukrainian enterprises]. *Aktual'ni problemy rozvytku ekonomiky rehionu – Current problems of development of the regional economy*, vol. 1, no. 15, pp. 15–27 Available at: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1183/1/4125-12193-1-PB.pdf> (in Ukrainian)
6. Korin I. S. (2022) Suchasnyy stan podatkovoho kontrolyu za transfertnym tsinoutvorenniam v Ukrayini pid chas voyennoho stanu [Current state of tax control over transfer pricing in Ukraine during martial law]. *Molodyy vchenyy – Young Scientist*, vol. 7 (107), pp. 96–100. Available at: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5397/5290> (in Ukrainian)
7. Kruglyak V. V. (2021) Indykatory ryzykiv transfertnoho tsinoutvorennya z'hidno z dokumentamy mizhnarodnykh orhanizatsiy ta shlyakhy yikh podal'shoho vykorystannya [Transfer pricing risk indicators according to documents of international organizations and ways of their further use]. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu – Bulletin of Khmelnytsky National University*. vol. 4. pp. 59–65 Available at: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/09/vknu-es-2021-4-11.pdf> (in Ukrainian)
8. Kraevsky V. M., Muravsky O. Yu. (2023) Ryzikooryentovany pidkhid v systemi podatkovoho kontrolyu za transfertnym tsinoutvorenniam [Risk-based approach in the system of tax control over transfer pricing]. *Ukrayins'ky ekonomichnyy chasopys – Ukrainian Economic Journal*, vol. 1, pp. 23–28. Available at: <https://journals.dpu.kyiv.ua/index.php/economy/article/view/244/231> (in Ukrainian)
9. Skoryk M. O., Myskin Y. I. (2024) Ryzikooryentovane upravlinnya v systemi kontrolyu transfertnoho tsinoutvorennya kompaniyi [Risk-based management in the transfer pricing control system of the company]. *Mekhanizm rehulyuvannya ekonomiky – Mechanism of economic regulation*, vol. 1 (103), pp. 46–49. Available at: <http://www.mer-journal.sumy.ua/index.php/journal/article/view/510/467> (in Ukrainian)
10. Pro zatverdzhennya pereliku derzhav (terytoriy), yaki vidpovidayut' kryteriyam, ustanovlenym pidpunktom 39.2.1.2 pidpunktu 39.2.1 punktu 39.2 statti 39 Podatkovoho kodeksu Ukrayiny, ta vyznannya takym, shcho vtratylo chynnist', rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 16 veresnya 2015 r. № 977 : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 27 hrudnya 2017 roku № 1045 [On approval of the list of states (territories) that meet the criteria established by subparagraph 39.2.1.2 of subparagraph 39.2.1 of paragraph 39.2 of Article 39 of the Tax Code of Ukraine, and recognition as invalid, Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 16, 2015 No. 977: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 27, 2017 No. 1045]. Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-2017-%D0%BF#n10> (in Ukrainian)
11. Pro vidnesennya derzhav do pereliku ofshornykh zon : rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 23 lyutoho 2011 roku № 143-r [On the inclusion of states in the list of offshore zones: Resolution of the

Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 23, 2011 No. 143-r]. Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-2011-%D1%80#Text> (in Ukrainian)

12. Pro zatverdzhennya pereliku orhanizatsiyno-pravovykh form : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 4 lypnya 2017 roku № 480 [On approval of the list of organizational and legal forms: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated July 4, 2017 No. 480]. Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2017-%D0%BF#Text> (in Ukrainian)

13. Podatkovyy kodeks Ukrayiny : Kodeks vid 2 hrudnya 2010 roku № 2755-VI [Tax Code of Ukraine: Law of Ukraine dated December 2, 2010 No. 2755-VI]. Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (in Ukrainian)

14. Rezul'taty roboty DPS shchodo podatkovoho kontrolyu za transfertnym tsinoutvorennyam (hruden' 2024 roku) [Results of the work of the State Tax Service on tax control over transfer pricing (December 2024)]. State Tax Service of Ukraine. Available at: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/transfertne-tsinoutvorennya-ta-mijnarodne-opodatkovannya/transfertne-tsinoutvorennya/prezentatsiyni-materiali/851139.html> (in Ukrainian)

15. Pro bukhholders'kyi oblik ta finansovu zvitnist' v Ukrayini : Zakon Ukrayiny vid 16 lypnya 1999 roku № 996-XIV [On accounting and financial reporting in Ukraine: Law of Ukraine dated July 16, 1999 No. 996-XIV]. Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (in Ukrainian)

16. Hospodars'kyi kodeks Ukrayiny : Kodeks vid 16 sichnya 2003 roku № 436-IV [Commercial Code of Ukraine: Code of January 16, 2003 No. 436-IV]. Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (in Ukrainian)

17. Monitorynh efektyvnosti Derzhavnoyi podatkovoyi sluzhby ta Derzhavnoyi mytnoyi sluzhby (2023) [Monitoring the effectiveness of the State Tax Service and the State Customs Service]. Institute of Socio-Economic Transformation. Available at: <https://iset-ua.org/images/Monitoring-DPS-DMS-2023-final1.pdf> (in Ukrainian)

18. Pro zatverdzhennya Poryadku rozrakhunku diapazonu tsin (rentabel'nosti) ta mediany takoho diapazonu dlya tsiley transfertnoho tsinoutvorennya Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 4 chervnya 2015 roku № 381 [On approval of the Procedure for calculating the price range (profitability) and the median of such a range for transfer pricing purposes Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated June 4, 2015 No. 381]. Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/381-2015-%D0%BF#Text> (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 09.01.2025